

NEWSLETTER 9/2023

MIASTECZKA SPOD ZNAKU ŚLIMAKA	2
DLACZEGO CITTASLOW?	4
BARCZEWO	6
BISZTYNEK	9
DOBRE MIASTO	12
RESZEL	15

MIASTECZKA SPOD ZNAKU ŚLIMAKA

arch. Urząd Miejski w Bisztyнку

Jeśli szukasz alternatywy dla intensywnego tempa życia – dla szybkiego jedzenia, szybkiego odpoczynku, szybkich kontaktów z innymi – odwiedzenie miast należących do sieci Cittaslow jest doskonałym pomysłem. Każde z nich dysponuje świetną ofertą krótszego i dłuższego wypoczynku: w szczególności dla całych rodzin, ale też dla miłośników kultury i pasjonatów aktywności fizycznej.

Członkowie ruchu stawiają na promowanie i upowszechnianie idei dobrego życia, dbanie o lokalność i zachowanie niepowtarzalnego charakteru przestrzeni miejskiej. Tradycyjna gościnność czyni je atrakcyjnymi dla każdego, kto szuka wytchnienia od codziennej gonitwy.

Miasta spod znaku ślimaka mogą się pochwalić walorami przyrodniczymi okolic, ciekawym dziedzictwem historycznym, lokalnymi wyrobami, w tym kulinariami bazującymi na naturalnych składnikach

Nieodzownym elementem dobrego życia są różne formy sportu i rekreacji, którym służą: parki, ścieżki i szlaki piesze i rowerowe, przystanie kajakowe i żeglarskie, a nawet stoki narciarskie. Członkowie Cittaslow dbają o przywracanie dawnej świetności zabytkowych budowli i tkanki miejskiej. Członkowie Cittaslow dbają o przywracanie dawnej świetności zabytkowych

budowli i tkanki miejskiej. W odrestaurowanych wnętrzach kipi życie kulturalne i działają placówki muzealne.

Zdecydowana większość – bo 27 z 36 – polskich „miasteczek dbających o lepszą jakość życia” leży na Warmii i Mazurach, ale ich idea zakorzeniła się także w Wielkopolsce, na Pomorzu Gdańskim i Środkowym, Górnym Śląsku, Opolszczyźnie, Lubelszczyźnie, Mazowszu i Ziemi Łódzkiej.

Poniżej 27 miast województwa Warmińsko-Mazurskiego należących do ruchu: Reszel, Biskupiec, Bisztynek, Lidzbark Warmiński, Nowe Miasto Lubawskie, Lubawa, Olsztynek, Ryn, Barczewo, Dobre Miasto, Gołdap, Górowo Iławeckie, Nidzica, Pasym, Bartoszyce, Działdowo, Lidzbark, Orneta, Jeziorany, Sępól, Braniewo, Wydminy, Olecko, Morąg, Szczytno, Węgorzewo, Kisielice
www.cittaslowpolska.pl

DLACZEGO CITTASLOW?

Lidzbark Warmiński – autor Kamil Onyszk

W trosce o “nasz” czas powstała m.in. sieć barów szybkiej obsługi zwana potocznie fastfoodami. Jako przeciwwaga do tego – niezbyt zdrowego – sposobu odżywiania w 1986 roku zrodził się ruch “slow food”.

W 1998 roku podczas spotkania organizacji Slow Food z burmistrzami włoskich miast Bra (Cuneo), Greve in Chianti (Florencja), Orvieto (Terni) i Positano (Salerno) podjęto decyzję o utworzeniu międzynarodowej sieci miast Slow Cities. Bardzo szybko ruch rozrósł się do kilkudziesięciu miast z terenu całych Włoch oraz z zagranicy. Aktualnie sieć liczy 291 miast z całego świata i ciągle się rozwija. Z Polski do sieci należy 36 miast, z tego z województwa warmińsko-mazurskiego aż 27.

Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow jest organizacją non-profit, której celem jest promowanie i rozpowszechnianie kultury dobrego życia poprzez tworzenie strategii z zakresu polityki środowiskowej i infrastrukturalnej, utrzymywanie i rozwój charakterystycznych dla danego terytorium cech, ulepszenie produkcji lokalnej, wspieranie kultury gościnności. Misją Sieci jest poprawa warunków życia mieszkańców. Siedzibą Międzynarodowej Sieci Miast Cittaslow jest włoskie miasto – Orvieto.

Miasta Cittaslow wyróżniają się bogatą historią, wysokiej jakości ofertą kulinarną oraz atrakcyjnym położeniem geograficznym. Cele ich działania dotyczą rozwoju

dziedzictwa kulturowego. Nie są stolicami regionów, lecz silnymi lokalnymi społecznościami. Sieć Cittaslow składa się z miast, które liczą mniej niż 50000 mieszkańców. Chcąc osiągnąć status “Slow City”, trzeba wypełnić wymagania kwalifikacyjne, które skupiają się wokół siedmiu kluczowych obszarów.

“Manifest miast SLOW dla nowego humanizmu bycia i mieszkania” mówi, że Miasta Cittaslow to te, w których:

- Realizowana jest polityka środowiskowa mająca na celu utrzymanie i rozwój tkanki miejskiej, przede wszystkim wykorzystując techniki recyklingu
- Realizowana jest polityka infrastrukturalna, która zmierza do podnoszenia wartości terytorium, a nie jego zajmowania
- Promuje się wykorzystywanie technologii mających na celu podnoszenie jakości środowiska naturalnego i tkanki miejskiej
- Wspierana jest produkcja i zastosowanie produktów spożywczych otrzymanych dzięki technikom naturalnym i zgodnych ze środowiskiem, z wyłączeniem produktów modyfikowanych genetycznie, podejmując w razie potrzeby kroki w kierunku ustanowienia jednostek zajmujących się ochroną i rozwojem zagrożonych produkcji typowych
- Chronione jest rzemiosło lokalne mające swe korzenie w kulturze i tradycjach, które przyczynia się do promocji regionu, zachowując miejsca i sposoby produkcji, promując okazje i miejsca uprzywilejowane z uwagi na bezpośredni kontakt pomiędzy konsumentami a producentami
- Wspierana jest kultura gościnności traktowana jak moment prawdziwej łączności ze społecznością i jej specyfiką, poprzez usuwanie przeszkód fizycznych i kulturowych, które mogłyby uniemożliwić pełne i powszechne korzystanie z zasobów miasta
- Wśród mieszkańców promowana jest świadomość mieszkania w jednym z miast Slow City, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i szkół, poprzez systematyczne wprowadzanie “edukacji smaku”

Cittaslow to sieć dobrego życia.

Warto zawitać do miasteczek spod znaku ślimaka.

www.cittaslowpolska.pl

BARCZEWO

arch. Urząd Miasta Barczewo

Pierwszy zapis potwierdzający istnienie Barczewa (wówczas Wartberg) jest w piśmie biskupa Jana II Stryprocka z 1356 roku, a pierwszym zasadźcą (odpowiednik burmistrza) był Henryk z Łajs. Nazwisko to było wówczas znane na Warmii – jego dziadek był założycielem i pierwszym sołtysem Łajs, a brat zasadźcą Olsztyna.

Cechą charakterystyczną dzisiejszego Barczewa jest dobrze zachowana historyczna zabudowa i przestrzenna spójność z prostokątną siatką ulic i centralnym rynkiem z dwoma kościołami.

Najwybitniejszym mieszkańcem miasta był zapewne urodzony tutaj w 1877 roku Feliks Nowowiejski kompozytor, dyrygent, organista, twórca m.in.. Legendy Bałtyku, Hymnu Warmińskiego czy Roty (do słów Marii Konopnickiej). Od września do grudnia 1946 roku miasteczko nosiło nazwę Nowowiejsk. Przed wojną Wartembork, dziś Barczewo na cześć księdza Walentego Barczewskiego (1856-1928) - Warmiaka walczącego o język polski, piewcy warmińskiego folkloru.

Kilkanaście mostów i kładek przerzuconych nad dwiema rzekami (Pisa Warmińska i Kiernoz) wraz ze stawem, promenadą, ławeczkami i stylizowanymi latarniami tworzą urokliwą atmosferę tego podolsztyńskiego miasteczka.

Atrakcje/zabytki Barczewa:

- Zamek Biskupi – wzniesiony w roku 1364 spłonął w roku 1798. Do dzisiaj ocalały tylko resztki piwnicy, jedno skrzydło mieszkalne budynku zawierające cechy gotyckie

- Kościół św. Andrzeja Apostoła - gotycki z końca XIV w, początkowo franciszkański, później bernardyński. Wewnątrz znaczące dzieło architektury renesansowej – nagrobek Andrzeja i Baltazara Batorych, wykonanych przez Willema van den Blocke’a.
- Kościół św. Anny i Szczepana – gotycki z 1386 roku, prezbiterium z 1894 roku. Dziedziniec otoczony jest murem z trzema dużymi bramami i pięcioma furtami, kutymi z żelaza. Wewnątrz organy z 1700 r., stalle, chór, ołtarz główny i boczne ołtarze oraz freski ściennie na ścianie północnej i południowej prezbiterium. Cennym zabytkiem jest tu gotycki krucyfiks z ok.1500 r.
- Kościół Więzienny św. Dyzmy – z 1872 roku, na terenie Zakładu Karnego. W 1944 roku był niemiecką szwalnią mundurów wojskowych. W zarząd więziennictwa przekazany został w 1950r. Do roku 1989 służył jako magazyn wyrobów gotowych. Obecnie jest jedynym w Polsce obiektem sakralnym znajdującym się w obrębie murów więziennych. W czerwcu 1998r metropolita warmiński abp Edmund Piszcz dokonał konsekracji kościoła pod wezwaniem św. Dyzmy czyli Dobrego Łotra - patrona więźniów.
- Były kościół ewangelicko-augsburski pochodzący z XIX w., otoczony konarami drzew, jest najmłodszą budowlą sakralną na terenie miasta. Obecnie obiekt został zrewitalizowany i zaadoptowany na galerię sztuki, bibliotekę i małą salę koncertową. Duża przestrzeń i unikatowa akustyka pozwoliły na stworzenie miejsca dla potrzeby wspierania rozwoju kultury i sztuki w Barczewie.
- Synagoga – ostatnia ocalała synagoga na Warmii. Wybudowana w 1847r w stylu neoklasycznym, pełniła swą rolę do 1937 roku. Obecnie galeria sztuki.
- Szpital św. Antoniego (Mariacki) - wybudowany w 1902 roku w stylu neogotyckim, zastąpił stary szpital miejski zbudowany w 1733 roku. Obok cmentarz ewangelicki, na którym w czasie II wojny światowej pochowani zostali żołnierze niemieccy.
- Kapliczki – najstarsza przy z początku XVII w, dwukondygnacyjna.
- Zakład Karny w Barczewie – historia więzienia sięga 1812 roku kiedy to władze pruskie otworzyły na bazie majątku zakonu franciszkanów “Dom karny”. Z czasem obiekt – rozbudowany i zmodernizowany - stał się największym więzieniem w Prusach, zyskując nazwę “Królewskiego więzienia w Wartenbergu”. Na jego terenie powstały budynki gospodarcze takie jak: chlewnia, stolarnia, kuźnia, piekarnia, młyn, pralnia, a nawet fabryka cygar. Budowano też - już poza murami więziennymi – szereg obiektów mieszkalnych tak dla pracowników, jak i przedsiębiorców

bazujących na pracy skazanych. Największe lata świetności to przełom XIX i XX wieku. Najśłynniejszym więźniem był osadzony w 1959 roku gauleiter i nadprezydent Prus Wschodnich Erich Koch. W stanie wojennym było to więzienie polityczne, w którym przetrzymywano działaczy antykomunistycznych (m.in. Władysława Frasyniuka, Adama Michnika i Leszka Moczulskiego).

- Góra Krzyżowa - dwa kilometry od Barczewa, nad rzeką Pisą, według źródeł historycznych miejsce dawnej osady pruskiej. Jak głosi wieść góra ta jest połączona podziemnym tunelem z kościołem świętego Andrzeja Apostoła.
- Szlak kajakowy rzek Dadaj –Pisa Warmińska –Wadąg
Niezwykle urozmaicony i malowniczy szlak, liczący ok. 50 km. Kajakarze ruszają z wybranej miejscowości nad jeziorem Dadaj, by wypłynąć z niego rzeką o tej samej nazwie. Jej przełom ma charakter górski (6 km). Przez Jezioro Tumiańskie rzeka dociera do jeziora Pisz, skąd wypływa jako Pisa Warmińska. W Barczewie (ok. 9 km) łączy się z nią rzeką Kiermas (dalszy bieg Kośnej). Z miasta dociera do jeziora Wadąg (10 km), z którego wypływa jako rzeka Wadąg. Po etapie w olsztyńskim Lesie Miejskim (9 km) wpada do Łyny przy elektrowni wodnej. Przenoski czekają kajakarzy w Barczewie (200 m) i przy elektrowni Wadąg.
- Muzeum biograficzne urodzonego tu w dniu 7 lutego 1877 r kompozytora Feliksa Nowowiejskiego usytuowane w budynku przy ul. Mickiewicza 13, w miejscu gdzie znajdował się rodzinny dom Nowowiejskich. Muzeum otwarto 15 lipca 1961 r. w pięćdziesiątą rocznicę prawykonania “Roty” na krakowskich błoniach.

www.barczewo.pl/o-gminie/rys-historyczny/

BISZTYNEK

arch. Urząd Miejski w Bisztyнку

Herb Bisztyńka przedstawia pastorał biskupi tkwiący w skale przez co nawiązuje do niemieckiej nazwy miasta Bischofstein oznaczającej “biskupi kamień”. Dzisiejszy Bisztynek jest tak niewielki, że w pośpiechu można go ominąć, a szkoda byłaby wielka, bo to najmniejsze z warmińskich miasteczek warte jest odwiedzin. Do statusu miejskiego podniósł go biskup Sorbom. Położony w tej, a nie innej rzeczywistości geopolitycznej Bisztynek na skutek wojen polsko-krzyżackich przechodził z rąk do rąk ale po ostatecznej klęsce zakonu miasto zaczęło się rozwijać, choć nie szczędziły go inne utrapienia np.. wielki pożar w roku 1548. Zniszczeniu uległy nawet obwarowania, ale za biskupa Dantyszka miasto znowu otoczyły mury. Życzliwy dla Bisztyńka był również biskup Stanisław Hozjusz, który nadał mu liczne przywileje handlowe – cotygodniowy targ, a po kilku latach doroczny jarmark. Z kolei biskup Marcin Kromer wyznaczył siedem wsi, dla których korzystanie z rynku w Bisztyнку, było obowiązkowe. Rozwijał się handel, kwitło rzemiosło - tkactwo., sukiennictwo, garncarstwo i bednarstwo. Bisztynek był miastem zasobnym więc mieszczanie nie musieli imać się rolnictwa i podatki było z czego płacić. I wszystko byłoby dobrze, gdyby nie kolejny pożar, który w roku 1598 doszczętnie strawił miasteczko. Po kolejnym , w 1770 r., zniszczeń nie uniknął nawet kościół. Szybko

został jednak odbudowany i ponownie konsekrowany w obecności biskupa Ignacego Krasickiego.

Atrakcje/zabytki Biszytnka:

- Kościół - Sanktuarium Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa, jeden z większych na Warmii, co może dziwić biorąc pod uwagę wielkość samego miasta. Od najdawniejszych czasów miejsce kultu Najświętszego Sakramentu, do czego przyczyniło się cudowne wydarzenie, o którym w starych kronikach piszą tak “kapłan odprawiający Mszę świętą w obecności biskupa wątpił, że po przeistoczeniu w hostii znajduje się prawdziwie obecny Chrystus. Nagle ujrzał spadające krople Krwi na korporał. Korporał ten, na który padały krople Chrystusa zostały przesłany do Rzymu, skąd już nie powrócił”. Od tego czasu do patrona kościoła św. Macieja dołączono tytuł “Przenajdroższej krwi Pana Jezusa”. W dawnych wiekach miejsce dużego pielgrzymowania i właśnie to sprawiło, że kościół rozbudowano do dzisiejszych rozmiarów. W roku 1631 przeniesiono stąd uroczyscie relikwie świętych Symphoriusza i Liberata do kaplicy w Świętej Lipce. Obecnie kościół to trójnawowa hala o ośmiu przęsłach w stylu barokowym. Godny uwagi rokokowy ołtarz główny oraz ołtarze boczne, wykonane przez Christiana Bernarda Schmidta z Reszla, a także portret Ignacego Krasickiego i dziewięć obrazów Apostołów, wykonanych w 1776r.
- Brama Lidzbarska – z przełomu XV i XVI w z fragmentem dawnych umocnień. Stanowi pozostałość po murach obronnych. W średniowieczu mury posiadały trzy bramy: Reszelską, Lidzbarską i Warszawską. W początkach XX wieku zgodnie z nakazem władz niemieckich – w Bramie Lidzbarskiej znajdowało się więzienie
- Kościół poewangelicki – z II poł . XIX w. odbudowany po zniszczeniach w 1945 r.
- Plebania – pseudogotycka z końca XIX w.
- Kościół cmentarny – pw. św Michała z lat 1618-1632, z wieżą i zakrystią z 1892 r.
- Pomnik Henryka Sienkiewicza – w pierwotnej wersji odsłonięty 1 września 1929 roku jako pomnik ofiar I wojny światowej - na 4 stronach cokołu umiejscowione były tablice z nazwiskami 169 mieszkańców Biszytnka w niej poległych. Obecna wersja “sienkiewiczowska” pochodzi z 1965 roku
- Kamieniczki – z XIX i XX wieku
- Spichrz – z XVIII wieku
- Głaz (28 metrów w obwodzie, 8 metrów długości i 3,2 metra wysokości) największy na terenie województwa. Stare podania utrzymują, że za

kamieniem stoją nieczyste siły. Podobno, z samej Afryki, przyniósł go osobiście diabeł, stamtąd i nazwa Diabelski Kamień. Według naukowców to gład narzutowy, który przetransportował w to miejsce lodowiec. Miejscowi twierdzą, że gład spełnia życzenia, wystarczy go dwukrotnie obejść dookoła zgodnie z ruchem wskazówek zegara zaczynając od charakterystycznego pęknięcia i myśląc o swoim życzeniu.

www.biszynek.pl

DOBRE MIASTO

arch. Urząd Miejski Dobro Miasto

Najpierw, nad brzegiem Łyny, był tu gród pruski. Miasto położone na sztucznej wyspie powstałej po przekopaniu kanału tzw. Dużej Łyny, który kiedyś miał funkcji obronne, a dziś dostarcza wodę na potrzeby elektrowni wodnej. Nazwa najprawdopodobniej wywodzi się od pruskiego słowa *gudde* oznaczającego krzak, zarośla. Prawa miejskie otrzymało od biskupa warmińskiego Henryka II Wogenapa.

Bardzo istotnym momentem było dla miasta przeniesienie tu kapituły Kolegiackiej. Kanonicy wybudowali nie tylko kościół ale szkołę oraz szpital. Zaczęli też wzmacniać mury obronne. Siedziba kapituły była tu do 1811 roku. W latach 1466-1772 wchodziło w skład Rzeczypospolitej w ramach autonomicznego obszaru podległego władzy biskupów warmińskich. Polski kardynał Stefan Wyszyński w dniu 14 maja 1960 przywrócił do życia kapitułę kolegiacką w Dobrym Mieście

O ile miasto wyszło obronną ręką z I wojny światowej to wiosną 1945 roku zostało zniszczone w prawie 70%. W 1939 liczyło 5931 mieszkańców. Stan ludności według spisu z 15 sierpnia 1945 roku wynosił 435 mieszkańców.

Do miasta przylega duży kompleks Lasów Wichrowskich kryjący duże ilości zwierzyny i płodów leśnych. Są tu trasy piesze i rowerowe, ścieżki edukacyjne i wieża obserwacyjno-widokowa.

Atrakcje/zabytki Dobrego Miasta

- Kościół Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych - gotycka kolegiata z lat 1357-1389, wybudowana prawdopodobnie na palach, druga co do wielkości świątynia na Warmii. Do roku 1810 siedziba Kapituły Kolegiackiej. Wraz z zabudowaniami jest czworobokiem przypominającym zamek obronny. W przylegających do kościoła zabudowaniach kolegiackich zachowały się fragmenty polichromii. W 1989 roku – na jubileusz 600-lecia Papież Jan Paweł II 19 maja 1989 roku nadał kościołowi tytuł i godność bazyliki Mniejszej.
- Kościół ewangelicki – wybudowany w latach 1830-1832 zaprojektowany przez Karla Friedricha Schinkela. Zniszczony podczas II wojny i pożaru w 1967 odbudowany w 1978 z przeznaczeniem na bibliotekę.
- Baszta obronna zwana “Basztą Bocianią” - pozostałość po średniowiecznych murach obronnych. Nazwa pochodzi od gnieźdzących się na jej szczycie bocianów. W Baszcie mieści się muzeum historii Dobrego Miasta. Można tu obejrzeć dawne mapy biskupstwa warmińskiego, plany miasta, fotografie i fotokopie zabytkowych obiektów i starych dokumentów, a w sezonie letnim organizowane są wystawy malarstwa, grafiki, tkaniny artystycznej itp.
- Kaplica św. Mikołaja - zbudowana decyzją biskupa Krzysztofa Szembeka w latach 1736-1741 w stylu późnego baroku w miejscu gdzie niegdyś znajdował się cmentarz dla przestępców z drewnianą kaplicą. Wewnątrz barokowe ołtarze z XVII wieku. Do 1945 kaplica szpitalna. Obecnie cerkiew grekokatolicka.
- Wieża ciśnień z 1905 roku
- Skansen Miejski - Odrestaurowane kamienice pełnią funkcję wystawienniczo – muzealną. Odtworzono dawne zakłady rzemieślnicze: pracownię fotograficzną, krawiecką, szewsko–rymarską, zakład fryzjerski oraz dom piekarza z częścią mieszkalną.
- Szlak kajakowy rzeki Łyny – Łyna to najdłuższa rzeka regionu. Oznakowany szlak kajakowy jej polskiego odcinka liczy 196 km (start w Brzeźnie Łyńskim). Zanim rzeka dopłynie do Dobrego Miasta , mija m.in. Jezioro Łańskie, rezerwat przyrody Las Warmiński i Olsztyn. Jedno- lub dwudniowe spływy, na trasie których znajdzie się Dobre Miasto, najwygodniej rozpocząć w stanicach wodnych Brąswałd, Cerkiewnik lub samym Dobrym Mieście. Z kolei kończyć można w stanicach Smolajny

lub Łaniewo. Rzeka na tych etapach płynie spokojnym nurtem,
meandrując przez łąki i lasy.

- Basen Na fali - www.osir.dobremiasto.com.pl/index.php/basen-na-fali/

www.dobremiasto.com.pl/dla-turysty

RESZEL

arch. Urzędu Gminy w Reszlu

To warmińskie miasteczko przypomina trochę umbryjskie Orvieto, oczywiście na swój sposób w innym stylu architektonicznym i nie z takim rozmachem. Podobnie stanowi harmonijną całość i podobnie rozciąga się na wzniesieniu, może nie tak wyniosłym jak to włoskie. Brakuje również winnic na tutejszych stokach. Aliści przy dzisiejszych zmianach klimatycznych kto wie, może i winorośl zacznie z czasem przynosić tutaj owoce. Póki co Reszel słynie z tego że posiada idealnie zachowany średniowieczny układ urbanistyczny, co jest rzadkością na tych terenach, przez które tylokrotnie przetaczały się wielkie wojny pozostawiając po sobie ogrom zniszczenia. Historia miasta zaczyna się od pruskiego grodu o nazwie Resl. W wyniku działań wojennych ostatecznie zostało zdobyte przez Krzyżaków, którzy przekazali je w gestię miejscowego biskupa warmińskiego. Od momentu otrzymania praw miejskich zyskiwał na znaczeniu. Po wojnach krzyżackich, kiedy miasto przeszło pod polski protektorat, zaczął się czas rozkwitu i stabilizacji. Ze szpitalem i wodociągiem był drugim pod względem zamożności i znaczenia miastem Warmii. Aż do wieku XVII czyli do wojny ze Szwedami mieszkańcy żyli dostatnio. Reszel zasłużył się dla Warmii osiągnięciami swych znamienitych rzemieślników. Działały tu nie tylko praktyczne branże rzemiosła artystyczne, pracowały liczne warsztaty malarskie i złotnicze działali znani twórcy - artyści z rodzin Szmidtów

i Szwarców, którzy pozostawili po sobie cenne pamiątki w postaci ołtarzy, bram w kościołach Świętej Lipki czy Bisztynka. W mieście działało znane kolegium jezuickie obsługujące też Świętą Lipkę. Istotne było wtedy to że Reszel należał do polskiej Warmii, a oddalone zaledwie o 5km sanktuarium do protestanckich Prus. Reszel zaczął podupadać po serii pożarów w XIX wieku, z których ocalały zamek, budynek, kolegium i plebania. Stosunkowo niewielkie zniszczenia podczas II wojny pozwoliły miastu zachować wyjątkowy charakter

Atrakcje/zabytki Reszla:

- Rynek średniowieczny ze studnią i klasycystycznym ratuszem z 1815 roku
- Zamek biskupów warmińskich - drewnianą strażnicę krzyżacką wzniesiono już około 1241 r. ale murowany zamek zbudowany został w latach 1350-1401
- Kościół farny pw. św. Piotra i Pawła - budowę rozpoczęto w 1348 roku. W ołtarzu głównym obraz patronów kościoła autorstwa Antoniego Jana Blanka pochodzącego z Warmii profesora sztuk pięknych na Uniwersytecie Warszawskim.
- Plebania – gotycko-barokowa (1444r).
- Gotyckie mosty – murowane z cegły nad Sajną
- Park miejski z amfiteatrem z lat 30 XX wieku. Jest miejscem obcowania z naturą w otoczeniu starodrzewia oraz nowych nasadzeń sprzyjających odprężeniu i relaksowi. Znajdują się w nim aleje spacerowe, oczko wodne i amfiteatr. Przepływająca przez park rzeka pozwala wyciszyć się i delektować szumem wody, nadając jednocześnie temu miejscu niepowtarzalny klimat. Na terenie całego parku zostały umieszczone ławki i stoły, które służą nie tylko do odpoczynku, ale też do gier i zabaw stolikowych, takich jak warcaby czy szachy.
- Cerkiew Grecko-katolicka pw. Przemienienia Pańskiego
- Spichlerz o konstrukcji ryglowej z XVIIIw
- Kolegium pojezuickie – Kolegium Jezuickie w Reszlu podjęło działalność 3 grudnia 1632 roku i funkcjonowało do 1772 roku, gdy Reszel przeszedł pod panowanie Prus, a zakon skasowano
- Trakt pielgrzymkowy z Reszla do Świętej Lipki – drogą o długości ok. 6 km już od XV w. szli pątnicy w łosi erach do sanktuarium maryjnego. Po hołdzie pruskim trakt łączył katolicką Warmię z protestanckimi Mazurami. W czasach biskupa Szembeka, w latach 1733-1735, zostały wybudowane po obu stronach traktu barokowe kapliczki różańcowe. Wzdłuż alei rosną lipy. Zarówno kapliczki, jak i lipy wpisane są do rejestru zabytków. Stanowią jedyny w swoim rodzaju zachowany zabytek 14 kapliczek z płaskorzeźbami wykonanymi w piaskowcu.

- Galeria Sztuki Współczesnej “Zamek” - Reszel upodobał sobie m.in. twórcy kultury, nie tylko z Polski. Od wielu lat zamek jest miejscem imprez o zasięgu międzynarodowym wystaw, spotkań, plenerów, konferencji itp.

www.szlakswietejwarmii.pl/reszel-miasto-spokojnego-zycia/

www.zamekreszel.pl/zamek/historia-zamku